

ZABAWY ROZWIJAJĄCE ZMYŚLY

Poniżej przedstawione są przykłady ćwiczeń i zabaw, które z powodzeniem można stosować w szkole i w domu. Regularne stosowanie sprzyja rozwojowi dziecka.

Przemytnicy budzików W zależności od poziomu trudności budzikiem może być mały zegar (cichy - trudniejsze zadanie) lub zegar kuchenny (głośny - łatwiejsze zadanie). Dwójka dzieci zamienia się w celników - za ich zgodą zawiązujemy im oczy. Jedno dziecko będzie przemytnikiem - pakuje ono budzik do walizki i stara się przejść obok celników (przekroczyć granicę). Zadaniem celników jest nasłuchiwać i wskazać ręką przemytnika, określając tym samym jego miejsce w pomieszczeniu.

Zmysł baryczny Zmysł baryczny to umiejętność „ważenia” w dłoniach. Do samodzielnego wykonania „puszek barycznych” potrzebujemy 6-10 jednakowych pojemników z tworzywa (ważne aby, nie były przezroczyste - np. opakowania po kliszach fotograficznych), materiał do obciążania (kuleczki szklane, śruby), wata

Wykonanie:

1. Podziel pojemniki na pary.
2. Wypełnij każdą parę identyczną ilością "ciężarków". Staraj się, aby każda para stopniowała ciężar (od lekkiego do ciężkiego).
3. Wypełnij wolną przestrzeń pojemników watą, aby nie wydawały one zbędnych dźwięków.

Zabawa samodzielna: Nauczyciel przygotowuje pary na tacy. Zadaniem dziecka jest ważyć po 2 pojemniki w dłoniach, aby dobrać pary o jednakowej wadze. Jeśli dziecko ma samodzielnie sprawdzić poprawność dobrania w pary, należy podkleić poprawne pary pojemników jednakowymi znaczkami. Dobrane pary o tej samej wadze dziecko odkłada na bok, a po zakończeniu ćwiczenia może samo skontrolować poprawność wykonanego zadania sprawdzając oznaczenia na spodzie.

Dobrze jest na początku ograniczyć ilość par, aby stopniować trudność i pozwolić dziecku na powolne osvajanie się z nowym materiałem.

Zabawa grupowa: Nauczyciel rozdaje po jednym pojemniku dla każdego dziecka w grupie. Zadaniem dzieci jest odnaleźć partnera, którego pojemnik waży tyle samo. Po dobraniu się w pary dzieci czekają, aż wszystkie dzieci wykonają zadanie do końca. N. sprawdza poprawność przyporządkowania pojemników w pary.

Poznajemy pojęcia: Z pomocą przygotowanych puszek barycznych można wprowadzić pojęcie „lekki - cichy” w formie tzw. słownej lekcji trójstopniowej z metody Montessori:

1. Prezentacja: N. wybiera dwie skrajne puszki (o dobrze wyczuwalnej wadze) i mówi „Z tych dwóch puszek ta jest lekka (N. podaje dziecku pierwszą puszkę „do ważenia”) - a ta jest ciężka” (w drugą dłoń dziecka N. wkłada drugą puszkę). N. mówi raz jeszcze „Z tych dwóch puszek ta jest lekka (N. porusza ręką dziecka), a ta jest ciężka (N. porusza drugą ręką dziecka)”.

2. Ćwiczenia: N. nazywa pojęcie - a dziecko odnajduje właściwy przedmiot. W metodzie Montessori polecenia takie dają dziecku okazję do ruchu, np.: „weź lekką puszkę i połóż na parapecie”, „ciężką puszkę daj koleżance”, „przynieś puszkę lekką”, „przynieś puszkę ciężką”.

3. Nazywanie: Po wykonaniu wielu ćwiczeń, N. pyta: „Z tych dwóch puszek - jaka to jest puszka?” Dziecko „waży” ją i nazywa. Podobnie z drugą puszką. Jeśli dziecko myli się, N. powtarza poprzedni etap, ale w żadnym wypadku nie koryguje dziecka.

Tajemniczy woreczek Gra rozwija zmysł dotyku, wyobraźnię przestrzenną i słownictwo. Do woreczka nauczyciel wkłada różne przedmioty (powinny różnić się zarówno kształtem, jak

1

i materiałem z jakiego są wykonane). Woreczek taki może znaleźć swoje stałe miejsce w sali przedszkolnej lub szkolnej. Nauczyciel wymienia regularnie jego zawartość, a także pokazuje dzieciom możliwe warianty zabawy z woreczkiem. Zabawa z woreczkiem może odbywać się samodzielnie, w parach lub w grupie.

Wariant 1: Dziecko wkłada rękę do woreczka i wybiera sobie jeden przedmiot. Dziecko bada przedmiot dotykiem i stara się odgadnąć jego nazwę. Dziecko nazywa przedmiot, a następnie wyjmuje go z woreczka, aby sprawdzić, czy ręce „zobaczyły” prawidłowo. Woreczek przechodzi do kolejnego gracza ...

Wariant 2: W woreczku umieszczamy ograniczoną liczbę przedmiotów (na początek np. 3-5). Dziecko dotyka przedmioty z woreczka, stara się je rozpoznać i zapamiętać. Następnie na kartce papieru pisze nazwy przedmiotów lub je rysuje. Na koniec dziecko sprawdza zawartość woreczka. Trudność zabawy wzrośnie po zwiększeniu liczby przedmiotów w woreczku.

Wariant 3: Dziecko wkłada rękę do woreczka i wybiera jeden przedmiot. Następnie stara się go scharakteryzować „jest gładki, szorstki, okrągły, spiczasty”. Opisywanie może być ćwiczeniem samym w sobie lub też służyć innym dzieciom do zgadywania, o jakim przedmiocie mowa.

Wariant 4: Do tej zabawy potrzebne będą dwa woreczki z identyczną zawartością. Jedno dziecko dotyka dowolny przedmiot w jednym woreczku, a następnie go nazywa. Zadaniem drugiego dziecka jest odnaleźć ten sam przedmiot w drugim woreczku. Sprawdzeniem poprawności wykonania zadania będzie porównanie przedmiotów.

Jakie to było miejsce Zabawa rozwijająca wyobraźnię przestrzenną przez dotyk. N. zawiązuje oczy chętnemu dziecku i prowadzi je w dowolne miejsce w sali (na dworze). Dziecko bada to miejsca rękoma, tak długo jak tego potrzebuje. Gdy dziecko jest już gotowe, N. prowadzi je z powrotem do punktu wyjścia i odwiązuje oczy. Zadaniem dziecka jest wskazać miejsce, które badało.

Opracowanie: Rita Witek-Kulawik